

27.04.2023

Dnro 400/03.04.04.04.33/2023

Asia Kaivostoimintaa koskeva valitus

Valittaja Savonlinnan kaupunki

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 18.01.2023, lupatunnus VA2022:0081

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on hyväksynyt Battery 3 Finland Oy:n varausilmoituksen. Varausalue sijaitsee Savonlinnan kaupungissa sekä Sulkavan, Puumalan ja Ruokolahden kunnissa.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Päätös on kumottava.

Battery 3 Finland Oy:lle hyväksytty varausalue sijoittuu Haarikon kansallispuistohankkeen ympäristöön. Kaivostoiminta voi vaarantaa sen luontoarvot. Haarikon alueesta merkittävä osa sijoittuu Savonlinnan puolelle. Varausalue on malliesimerkki alueesta, joka tulisi määritellä erityisen arvokkaiden luontotyyppien ja ekosysteemien alueina malminetsinnältä ja kaivostoiminnalta kielletyksi alueeksi. Myös arvokkaat kulttuurialueet sekä merkittävät retkeily- ja virkistysalueet, jollaisina Haarikon ympäristön alueita voidaan pitää, tulisi määritellä kielletyiksi alueiksi.

Varausilmoituksia hyväksyttäessä tulisi ottaa huomioon muun ohella kansallispuistoja ja luonnonsuojelualueita koskevat hankkeet. Kaivoslain mukaisten toimintojen sijoittamisen edellytyksenä alueella tulisi lisäksi olla oikeusvaikutteinen asema- tai yleiskaava, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön on sovitettu yhteen asutuksen ja muiden maankäyttötarpeiden kanssa. Kyseessä olevan varausalueen osalta ei ole voimassa oikeusvaikutteista asema- tai yleiskaavaa. Kaivosvarausten ja malminetsintälupien merkitystä alueen maankäyttöön tulisi tarkastella kokonaisuutena.

Kunnilla, elinkeinonharjoittajilla, asukkailla ja kiinteistönomistajilla pitää olla todellinen mahdollisuus vaikuttaa yhtiöiden hankkeisiin eri vaiheissa. Jo kaivosvaraus aiheuttaa huolta näissä tahoissa, ja malminetsintävaihe vaikuttaa kielteisesti muun muassa kiinteistöjen arvoon ja yrittäjien investointihaluuun, millä on vaikutusta alueen elinvoimaan.

Asian selvittäminen

Hallinto-oikeus on varannut Savonlinnan kaupungille tilaisuuden esittää selvitystä siitä, millä perusteella sillä on valitusoikeus asiassa.

Savonlinnan kaupunki on esittänyt, että kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella on valvottavanaan yleinen etu Haarikon kansallispuistohankkeen perusselvitykseen osallistuvana tahona. Savonlinnan kaupungin valitusoikeuden perusteena on siten yleisen edun valvonta meneillään olevassa yhteishankkeessa, joka kohdistuu samaan alueeseen kuin Tukesin hyväksymät varausilmoitukset.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta.

Perustelut

Sovellettavat säännökset ja lain esityöt

Kaivoslain 1 §:n 2 momentin mukaan lain tarkoituksena on myös turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet sekä yksilön mahdollisuudet vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Kaivoslain 162 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos valittajalla ei ole valitusoikeutta.

Kaivoslain esitöiden mukaan kaivoslain 1 §:n 2 momentin mukaan lain tarkoituksena olisi turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet. Lakiehdotus sisältää useita säännöksiä, joiden tavoitteena on sovittaa yhteen haittoja ja

hyötyjä yleiselle ja yksityiselle edulle. Kuntien voidaan katsoa suurelta osin edustavan paikallista ja yleistä etua. Lain esitöissä on lisäksi esitetty, että kuntien vaikuttamismahdollisuus on otettu huomioon muun ohella niissä lainkohdissa, jotka koskevat lausuntomenettelyä, malminetsintäluvan ja kaivosluvan lupaharkintaa sekä valitusoikeutta malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdantalupaa koskevaan päätökseen. (HE 273/2009 vp)

Asiassa esitetty selvitys ja oikeudellinen arviointi

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan Savonlinnan kaupunki on katsonut, että sillä on valitusoikeus maanomistajana sekä valvottavanaan olevan kunnan yleisen edun vuoksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että varauspäätöstä ei ole kohdistettu valittajaan. Valitusoikeutta arvioitaessa on näin ollen ensin tarkasteltava, onko valittajalla asianosaisasema sen perusteella, että varauspäätöksellä on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla välitön vaikutus valittajan oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun.

Valituksenalaisessa päätöksessä on kysymys kaivoslain 32 §:n 4 momentissa tarkoitettuna varausilmoituksen hyväksymisestä. Varausilmoituksella hakija voi varata itselleen alueen malminetsintälupahakemuksen valmistelua varten. Varaus antaa etuoikeuden malminetsintälupaan. Malminetsintäluvan tai kaivosluvan myöntäminen muille kuin ilmoituksen tekijälle ei ole mahdollista alueella, josta on tehty hyväksyttävä varausilmoitus. Muita oikeusvaikutuksia varauspäätöksillä ei ole. Varauspäätökset eivät anna oikeutta minkäänlaiseen malminetsintään, vaan varaajan oikeus etsintätyöhön perustuu varauspäätöksestä riippumatta kaivoslain 7 §:ään tai kiinteistönomistajan kaivoslain 9 §:ssä tarkoitettuun suostumukseen. Tähän nähden varauspäätöksellä ei ole vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, virkistyskäyttöön tai luontoarvoihin. Valituksenalaisella varauspäätöksellä ei ole sellaisia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja välittömiä vaikutuksia valittajan oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun kaupunkina tai alueen maanomistajana, että valittajalla olisi valitusoikeus asiassa.

Edellä selostettu valituksenalaisen päätöksen sisältö sekä sen tarkoitus huomioon ottaen päätöksellä ei ole sellaisia vaikutuksia valittajana olevan kaupungin tehtävien hoitamiseen, että valitusoikeus varausilmoituksen hyväksymistä koskevassa asiassa olisi tarpeen myöskään viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Tämän vuoksi valittajalla ei ole valitusoikeutta varausilmoituksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Valittajalla ei ole valitusoikeutta varauspäätöksestä, minkä vuoksi valitus on jätettävä tutkimatta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Terhi Helttunen ja Maria Rautsi.

Esittelevä jäsen

Maria Rautsi

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös	Savonlinnan kaupunki, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, sähköpostitse antopäivänä Battery 3 Finland Oy, postitse antopäivänä Savonlinnan kaupunki, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään. Sulkavan kunta, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään. Puumalan kunta, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ruokolahden kunta, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.